

**Een archeologisch bureau-onderzoek en
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen op het terrein aan
de Kwartiersedijk 2 te Babberich,
gemeente Zevenaar (Gld.)**

W.J.F. Thijs & A.J. Wullink

ARC-Rapporten 2008-74

Geldermalsen
21 augustus 2008
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op het terrein aan de Kwartiersdijk 2 te Babberich, gemeente Zevenaar (Gld.)

ARC-Rapporten 2008-74
ARC-Projectcode 2008/139

Opdrachtgever
Econsultancy bv
Bevoegd gezag
Gemeente Zevenaar
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer bureau-onderzoek
28525
ARCHIS nummer booronderzoek
28526

Tekst
W.J.F. Thijs & A.J. Wullink
Afbeeldingen
W.J.F. Thijs
Redactie
N. van Malssen

Status
definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 66
4190 CB Geldermalsen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 21 augustus 2008

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

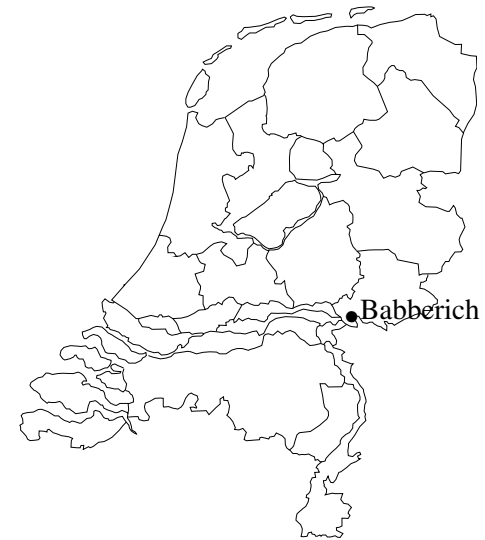
Dhr. Schut van Econsultancy B.V. heeft aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht verleend voor het uitvoeren van een archeologisch bureau-onderzoek en een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op het terrein aan de Kwartiersdijk 2 te Babberich. Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen bouw van een nieuwe schuur en de uitbouw van het woonhuis op de locatie (zie afbeelding 9). Op de locatie van nieuwe schuur is momenteel een houten schuur aanwezig zonder fundering. Deze zal worden gesloopt. De oppervlakte van de nieuwbouw bedraagt circa 130 m². Voor de nieuwbouw worden funderingsstroken gegraven tot een diepte van maximaal 80 cm beneden het huidige vloerpeil. Dit is een ontgravingsdiepte van circa 60 cm. De oppervlakte van het totaal te onderzoeken gebied bedraagt circa 6.520 m². Bij de bouwwerkzaamheden zullen mogelijk archeologische waarden worden bedreigd. Conform de per 1 september 2007 in werking getreden Wet op de archeologische monumentenzorg dient eerst de archeologische waarde van de locatie in kaart te worden gebracht. Het veldwerk is op 8 mei 2008 uitgevoerd door ir. W.J.F. Thijs. Voorafgaand hieraan is eveneens door ir. W.J.F. Thijs een bureau-onderzoek verricht. De projectleiding is in handen van drs. A.J. Wullink. Het bureau-onderzoek en het inventariserend veldonderzoek zijn uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1.

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De locatie ligt aan de voet van de Kwartiersdijk. Op de locatie is momenteel een woonhuis met enkele bijgebouwen aanwezig. Rondom het woonhuis is de locatie gedeeltelijk opgehoogd. Aan de zuidwestzijde van de onderzoekslocatie is een kleine poel aanwezig. De globale ligging van de locatie is weergegeven in afbeelding 1.

1.3 Objectgegevens

Provincie	Gelderland
Gemeente	Zevenaar
Plaats	Babberich
Toponiem	Kwartiersdijk
Kaartblad	40G
Coördinaten	N: 206.311/435.137 O: 206.337/435.080 Z: 206.312/435.009 W: 206.259/435.057
Geologie	Formatie van Echteld
Geomorfologie	Rivierkom en oeverwalachtige vlakte
Bodem	Poldervaaggrond

Legenda

— Onderzoekslocatie

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving (omcirkeld), voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1.4 Doel van het onderzoek

Doel van het archeologisch bureau-onderzoek is het aan de hand van bekende gegevens opstellen van een specifiek archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocaties. Om tot dit verwachtingsmodel te komen wordt gekeken naar de huidige situatie, de historische situatie en bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden. Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe, het voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren dan wel aan te vullen. Het IVO verloopt in drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennende onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen, die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterende onderzoek stelt vast of er archeologische waarden aanwezig zijn en het waarderende onderzoek bepaald de waarde van eventueel aanwezige archeologie. Het hier beschreven IVO is uitgevoerd als verkennend booronderzoek.

1.5 Werkwijze

Bureau-onderzoek

Een beschrijving van de huidige situatie en de effecten van de geplande bodemingrepen op het bodemarchief wordt gegeven aan de hand van topografisch kaartmateriaal, gegevens van milieukundig onderzoek, gegevens en plannen van de opdrachtgever, luchtfoto's en, indien van toepassing, informatie van omwonenden. Voor een beschrijving van de historische situatie wordt gebruik gemaakt van historisch-topografisch kaartmateriaal. Voor gebieden gelegen buiten de centra van oude steden beperkt dit kaartmateriaal zich meestal tot de 19e en 20e eeuw, te beginnen bij de kadastrale kaart van 1832 (www.watwaswaar.nl). Naast dit kaartmateriaal wordt ook gebruik gemaakt van de website van KennisInfrastructuur Cultuur-Historie (KICH; www.kich.nl), waar onder andere informatie is te vinden over de ontginningsgeschiedenis en verkavelingsveranderingen. Verder is gebruik gemaakt van de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Gelderland. Voor de bekende aardwetenschappelijke waarden wordt gebruik gemaakt van geologische, geomorfologische en bodemkundige kaarten. Voor de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis, de online archeologische database van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), alsmede van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Voor de archeologische verwachting en landschapsopbouw is ook gebruik gemaakt van de concept archeologische verwachtingskaart van de gemeente Zevenaar.

Inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Dit onderzoek moet inzicht geven in de bodemopbouw van het plangebied en mogelijke bodemverstoringen. Met dit doel zijn vier boringen geplaatst tot minimaal 120 cm –mv. De boringen 1 en 2 zijn geplaatst ter plaatse van de geplande nieuwbouw. Boring 3 is geplaatst ter referentie voor de bodemopbouw op de gehele locatie. Ten noorden van de onderzoekslocatie ligt een pleistoceen rivierduin. Boring 4 is geplaatst ter verificatie van het voorkomen van deze rivierduinafzettingen in de ondergrond. Voor het boren is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een

diameter van 7 cm. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

De onderzoekslocatie ligt in het rivierengebied in de meandergordel van de Oude Rijn op de overgang van het holocene rivierkleilandschap en het pleistocene zandgebied. De archeologische trefkans in het rivierengebied hangt in hoge mate samen met de geologische opbouw van dit gebied, omdat de bewoning vóór de bedijkingen in de Late Middeleeuwen zich concentreerde op de relatief hooggelegen en daardoor droge delen.

Gedurende het Holoceen bepaalden zich steeds verleggende meanderende rivieren de ontwikkeling van dit gebied. Door deze stroomgordelverleggingen of avulsies ontstond in het rivierengebied een netwerk van verlaten stroomgordels die deels ook overdekt zijn door jongere sedimenten. De afzettingen van deze rivieren behoren tot de Formatie van Echteld. Binnen de Formatie van Echteld worden, op grond van wijze van afzetting en lithologische karakteristieken, een aantal lithogenetische eenheden onderscheiden. De belangrijkste lithogenetische eenheden zijn geulafzettingen, oeverafzettingen en komafzettingen. Geulafzettingen worden in de geul van de rivier afgezet en bestaan voornamelijk uit (grof) zand. Oeverafzettingen worden afgezet wanneer de rivier bij hoog water buiten haar oevers treedt en bestaan vaak uit gelaagde zanden en (zandige) kleien. Hierbij worden de grofste afzettingen het dichtst bij de geul afgezet, doordat de stroomsnelheid hier het hoogst is. Verder van de geul worden de afzettingen fijner. Komafzettingen bestaan uit zwak tot matig siltige klei, die wordt afgezet in de laaggelegen gebieden tussen de rivieren, waar het water van de overstromingen tot stilstand komt. Deze afzettingen worden vaak met veen afgewisseld, dat tot de Formatie van Nieuwkoop wordt gerekend (De Mulder et al. 2003).

Doordat de grofste oeverafzettingen het dichtst langs de rivier worden afgezet, ontstaan langs de rivier relatief hooggelegen oeverwallen. Wanneer een stroomgeul verlaten wordt, klinken de grove geulafzettingen en de daar boven gelegen oeverafzettingen minder in dan de omliggende fijne afzettingen. Hierdoor wordt het hoogteverschil tussen de stroomgordel en de omliggende komgebieden versterkt en vormen de stroomgordels geschikte bewoningsplaatsen in het rivierengebied. Stroomgordels hebben dan ook een hoge archeologische trefkans, terwijl de komafzettingen een lage trefkans hebben. Oeverafzettingen op de overgang van stroomgordels naar de komgebieden hebben een middelhoge trefkans. De onderzoekslocatie ligt op de stroomgordel van de Oude Rijn - Pannerden. Deze stroomgordel is actief geweest tussen 2500–243 BP¹ (Berendsen & Stouthamer 2001). De Oude Rijn werd in 1707 afgedamd toen het Pannerdens Kanaal werd geopend.

De bedijking van de grote rivieren is vanaf circa 1100 n. Chr. begonnen. Deze

¹BP: before present, jaren voor heden waarbij 1950 als referentiejaar wordt genomen

dijken waren van een beduidend minder kwaliteit dan heden ten dage, getuige het grote aantal dijkdoorbraken dat heeft plaatsgevonden. Ook de Kwartiersedijk is in het verleden een groot aantal maal doorgebroken.² Deze dijkdoorbraken zijn in het landschap te herkennen aan het grote aantal wielen. Wanneer bij hoogwater een dijk doorbreekt, ontstaat door de kracht van het wegstromende water een kolkgat. Deze kolkgenen of wielen zijn meestal 10 tot 20 meter diep en reiken hierdoor tot in de pleistocene ondergrond. Het materiaal dat hierbij vrij komt wordt door het door het water meegenomen en als een waaier rond het dijkdoorbraakgat afgezet. De gronden op dit soort waaiers worden overslaggronden genoemd en worden gekenmerkt door een bijmenging van (grof) zand en soms ook grind afkomstig uit de pleistocene ondergrond (Berendsen 2004). Het ontstaan van wielen heeft vaak te maken met de opbouw van de ondergrond. Wielen ontstaan vaak op plaatsen waar in de ondergrond zandig materiaal aanwezig is. Door het zandige materiaal is hier de kweldruk hoger dan in de omringende gronden. Door deze kwelstroom wordt de dijk ondermijnd en kan hierdoor makkelijker doorbreken. Opvallend is echter dat op de bodem- en geomorfologische kaart géén wielen of overslaggronden worden weergegeven.

Net ten noorden van de onderzoekslocatie komen pleistocene rivierduinen voor. Deze rivierduinen stammen uit de Jonge Dryas. In deze periode (11.000 – 10.000 jaar BP) trad een periode van felle koude op. Door onregelmatige waterafvoer en het ontbreken van vegetatie kon rivierzand uitstuiven uit de droge rivierbeddingen en opwaaien tot duinen. (Berendsen 2004). De rivierduinafzettingen uit deze periode horen bij de Formatie van Boxtel en zijn ingedeeld in het Laagpakket van Delwijnen. Door de hogere ligging in het rivierengebied zijn deze rivierduinen van oudsher aantrekkelijk geweest voor bewoning. De duinen hebben gezien hun ouderdom een hoge trefkans op archeologica vanaf het Paleolithicum. De onderzoekslocatie ligt volgens de geomorfologische kaart (afb. 2) op een rivierkom en oeverwalachtige vlakte. Op de locatie heeft zich in zware klei een poldervaaggrond gevormd (afb. 3). Naar alle waarschijnlijkheid komen op het noordelijk terreindeel in de ondergrond Jonge Dryas rivierduinen voor.

2.2 Bekende archeologische waarden

De stroomgordel van de Oude Rijn-Pannerden heeft op de IKAW (afb. 4) een lage archeologische trefkans. De rivierduinen hebben een hoge trefkans. Volgens de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Gelderland heeft de gehele onderzoekslocatie een middelhoge verwachtingswaarde.³ Een deel van de structuren in de omgeving van de onderzoekslocatie dateert mogelijk uit de periode van voor het jaar 1000 n. Chr. Volgens de (concept)beleidsadvieskaart (zie afbeelding 5) van de gemeente Zevenaar heeft de onderzoekslocatie een hoge verwachtingswaarde (de legenda's van de kaart staan weergegeven in afbeelding 6). Het deel van de Kwartiersedijk ten noorden van de locatie stamt uit de Middeleeuwen. Volgens de beleidsadvieskaart komen op de onderzoekslocatie oeverafzettingen voor met een minimale dikte van 1 m. Op de stroomgordel van de Oude Rijn-Pannerden worden volgens Berendsen & Stouthamer (2001) bewonings-

²Deze doorbraken vonden plaats in 1704, 1717, 1726, 1729, 1738 en 1861 (STIBOKA 1975).

³<http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/chw/>

sporen vanaf de Late Middeleeuwen aangetroffen. Waar deze sporen exact zijn aangetroffen wordt niet vermeld. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn twee waarnemingen bekend. Circa 500 meter ten noordoosten van de onderzoekslocatie is door een particulier een graf aangetroffen (waarnemingsnr. 3577), dat naar alle waarschijnlijkheid dateert uit de periode Romeinse Tijd - Vroege Middeleeuwen. In het graf zijn crematieresten, een zwaard en kralen aangetroffen. De vondst is gedaan in een gebied met vorstvaaggronden, ter plaatse van een pleistoecene rivierduin. Ongeveer 700 meter ten noord-noordoosten van de locatie is door een particulier onbepaald aardewerk van waarschijnlijk een urn gevonden (waarnemingsnr. 3583). Door de staat van het aardewerk kon het aardewerk niet worden gedateerd. In de omgeving is één archeologisch monument aanwezig van hoge waarde (monumentnr. 13188). Het betreft het terrein behorend bij het huis Babberich. Deze vondst is gedaan op een dekzandrug.

2.3 Historische situatie

Net als een groot gedeelte van de huidige Liemers kwam Babberich pas in 1816 bij Nederland. In de 14e eeuw had de hertog van Gelre het gebied verpand aan het hertogdom Kleef. De buurtschap Babberich is ontstaan in de nabijheid van het kasteel Babberich, in de volksmons 'Halsaf' geheten, dat voor het eerst wordt vermeld in de tweede helft van de 14e eeuw. In de Tachtigjarige Oorlog werd het huis zwaar beschadigd. In de 17e eeuw werd het huis opgeknapt. In 1785 was het huis in verval geraakt door financiële problemen van de eigenaar en werd het grotendeels afgebroken. In 1786 is op de locatie een nieuw huis gebouwd, waarbij gebruik werd gemaakt van veel oud muurwerk.⁴ Op de kaarten uit 1832 en 1900 is op de onderzoekslocatie géén bebouwing aanwezig. Ook op de Liemerskaart uit 1735 is op de onderzoekslocatie geen bebouwing aanwezig. De locatie is in gebruik als landbouwgrond. De eigenaar van de grond wordt omschreven als 'arme studenten zu Emmerich (Hoppen-Almus).⁵

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de bij het bureau-onderzoek verkregen informatie kan een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied worden opgesteld. De onderzoekslocatie ligt op de stroomgordel van de Oude Rijn-Pannerden. De stroomgordel is actief geweest van 2500-243 BP en is in 1707 afgedamd. Op de IKAW heeft de stroomgordel een lage archeologische trefkans, waarschijnlijk door de relatief jonge leeftijd. De oudst bekende sporen op deze stroomgordel dateren uit de Late Middeleeuwen. Op het noordelijk deel van de onderzoekslocatie zijn rivierduinen aanwezig uit het Laat-Glaciaal. Deze duinen hebben door de relatief hoge ligging en hun ouderdom een hoge trefkans op archeologica vanaf het Paleolithicum. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn twee waarnemingen bekend. Een van de waarnemingen betreft een graf uit de periode Romeinse Tijd - Vroege Middeleeuwen. De andere waarneming bestaat uit onbepaalde aardewerkfragmenten van een urn. Beide waarnemingen zijn gedaan in pleistocene landschapseenheden.

⁴www.kasteleningelderland.nl.

⁵Persoonlijke mededeling Dhr. Defilet, gemeente Arhem.

Uit de cultuurhistorische kaart van Gelderland blijkt dat een deel van de structuren in de omgeving van de onderzoekslocatie mogelijk dateert van voor het jaar 1000. Op de cultuurhistorische kaart van Gelderland heeft de gehele locatie een middelhoge trefkans.

Door de ligging op een oeverwalachtige vlakte zijn de intacte structuren en vondsten te verwachten onder de bouwvoor. De sporen in de kleiafzettingen zullen naar alle waarschijnlijkheid dateren uit de periode Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd. In de bouwvoor zijn eventueel aanwezige archeologica waarschijnlijk verstoord door groundbewatering. Mogelijk zijn op de locatie overslagafzettingen aanwezig. In dit pakket zijn alleen recente archeologische resten te verwachten en eventuele verspoelde *off-site* sporen uit oudere perioden die zijn uitgekolk uit de ondergrond. Het is afhankelijk van de mate van erosieve afzettingen of onder het overslagpakket nog intacte sporen zijn te verwachten. Indien de afzettingen erosief is geweest zullen geen intacte sporen meer aanwezig zijn. Op plekken waar de pleistocene rivierduinen worden aangetroffen kunnen vondsten worden verwacht uit de periode Paleolithicum - Nieuwe Tijd. De vondsten kunnen worden gedaan in de top van de duinafzettingen.

3 Inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boorpunten wordt weergegeven in afbeelding 8. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in bijlage 1. De bodemopbouw bestaat voor het grootste deel uit matig fijn zwak siltig zand. Deze opbouw verschilt sterk van wat op basis van de geomorfologische en bodemkaart werd verwacht. Volgens deze kaarten zou de onderzoekslocatie in het rivierengebied liggen en zouden zavelgronden en lichte kleigronden worden aangetroffen waarin zich een poldervaaggrond zou hebben gevormd. De bodemopbouw bestaat uit een donker bruine 0,3 - 0,4 m dikke A-horizont gevormd in zwak siltig zand. Hieronder ligt de C-horizont, die eveneens bestaat uit zwak siltig geelgrijs tot grijs zand. Lokaal (boring 4) komen in de ondergrond kleilagen voor. Rond 1 m –mv gaat het matig fijne zand scherp over in matig grof zand. Dit grove zand heeft een dikte variërend tussen 0,2 - 0,45 meter. Onder het grove zand wordt een dun pakket bruin mineraal veen aangetroffen. In boring 1 is dit pakket niet bereikt omdat slechts tot 1,2 m –mv is geboord. Beneden het veen wordt een pakket matig fijn goed gesorteerd zand aangetroffen tot een diepte van minimaal 2 m –mv. Boring 2 is opgehoogd met een pakket humeus zand met een dikte van 0,6 meter om de tuin aan te laten sluiten bij de woning. Het pakket matig fijne zanden dat onderin boringen 2, 3 en 4 is aangetroffen bestaat waarschijnlijk uit duinzand afkomstig van de pleistocene rivierduinen uit de Jonge Dryas. Op de locatie is een restgeul aanwezig die later is verland waarbij veen werd gevormd bovenop het duinzand. Bij een dijkdoorbraak is deze restgeul geheel opgevuld geraakt met grove en fijne zanden. Mogelijk is het zand door de fractionering afkomstig van twee verschillende dijkdoorbraken.

4 Samenvatting en conclusie

De onderzoekslocatie ligt in het rivierengebied, op de stroomgordel van de Oude Rijn. Op deze stroomgordel kunnen bewoningssporen vanaf de Vroege Middeleeuwen worden aangetroffen. Op de onderzoekslocatie is een overslagpakket op geulafzettingen op pleistocene rivierduinafzettingen aangetroffen. In het pleistocene duinzand is geen bodem aangetroffen. De duinafzettingen hebben een hoge trefkans op archeologica vanaf het Paleolithicum tot heden. Bij de nieuwbouw van de schuur en de aanbouw aan de bestaande woning zal tot een diepte van circa 60 cm –mv worden ontgraven. De pleistocene rivierduinen zullen hierbij niet worden verstoord. Door de ontgraving van de funderingsstroken wordt alleen het pakket overslagafzettingen verstoord. Dit pakket heeft een lage trefkans op archeologica uit de periode Nieuwe Tijd en verspoelde (en dus *off-site*) sporen uit eerdere perioden. In de boringen zijn buiten baksteen in de bouwvoor van boring 1 géén archeologische aangetroffen.

5 Aanbeveling

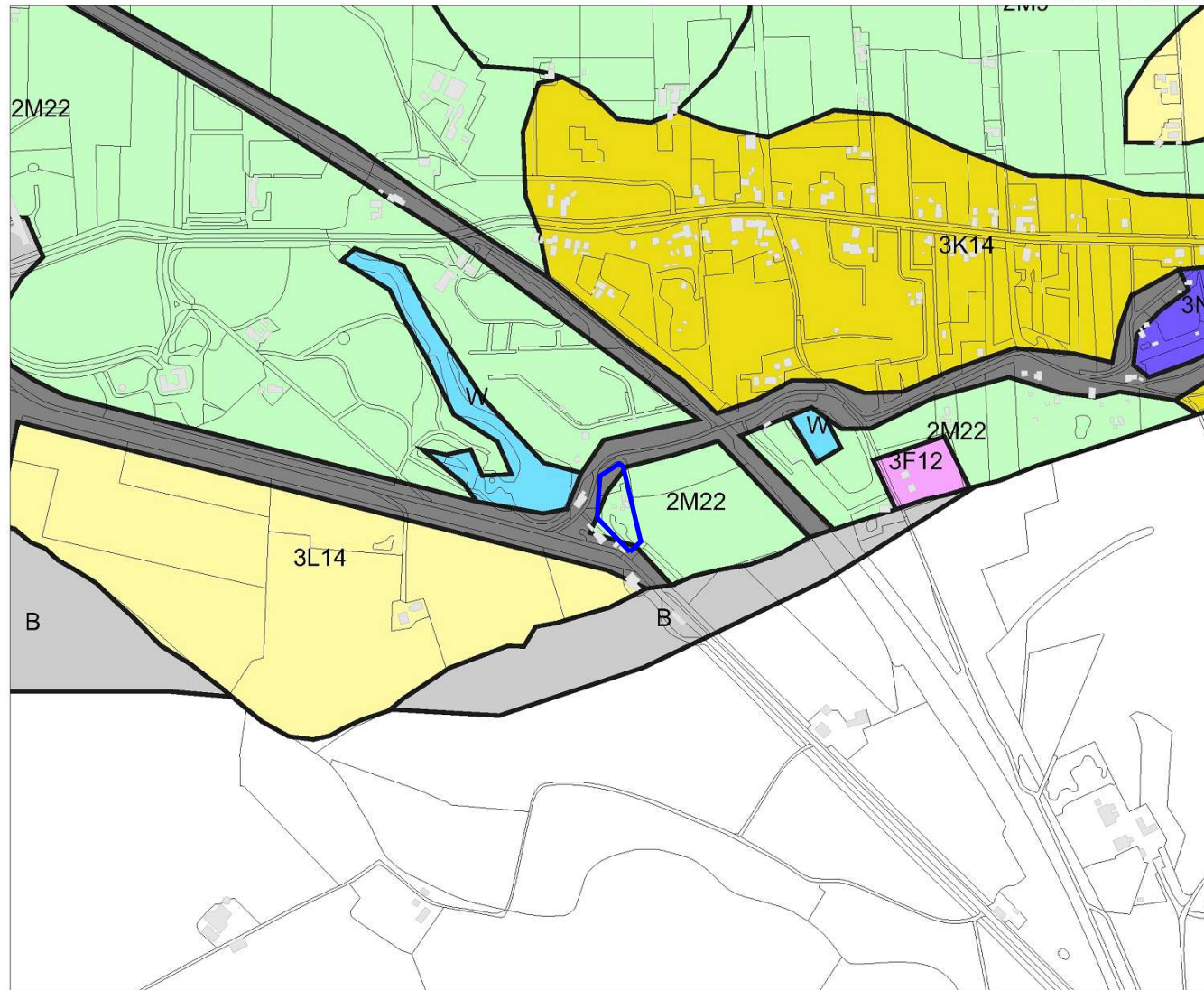
Bij het booronderzoek zijn op de onderzoekslocatie, op wat baksteenresten in de bouwvoor na, geen archeologische indicatoren aangetroffen, die wijzen op de mogelijke aanwezigheid van archeologische resten. Bij de voorgenomen werkzaamheden zullen de pleistocene rivierduinen, die een hoge archeologische trefkans hebben, niet worden verstoord. Daarom wordt geadviseerd dat de locatie kan worden vrijgegeven, aangezien verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is. Het is aan het bevoegd gezag, de gemeente Zevenaar, om te beslissen of de locatie definitief kan worden vrijgegeven. De archeologische meldingsplicht voor de locatie blijft echter wel bestaan. Mochten er tijdens graafwerkzaamheden alsnog archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag te worden medegedeeld.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.
- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001. *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Assen.
- Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.
- STIBOKA, 1975. *Bodemkaart van Nederland Blad 40 west Arnhem en blad 40 oost Arnhem 1: 50.000*. Arnhem.

28-04-2008

207261 / 435853

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)**
 - Wanden
 - Hoge heuvels en ruggen
 - Terpen
 - Hoge duinen
 - Plateaus
 - Terrassen
 - Plateau-achtige vormen
 - Waaiervormige glooiingen
 - Niet-waaiervormige glooiingen
 - Lage ruggen en heuvels
 - Welvingen
 - Vlakten
 - Laagten
 - Ondiepe dalen
 - Matig diepe dalen
 - Diepe dalen
 - Water
 - Bebouwing
 - Overig (Dijken etc)

0 100 m

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

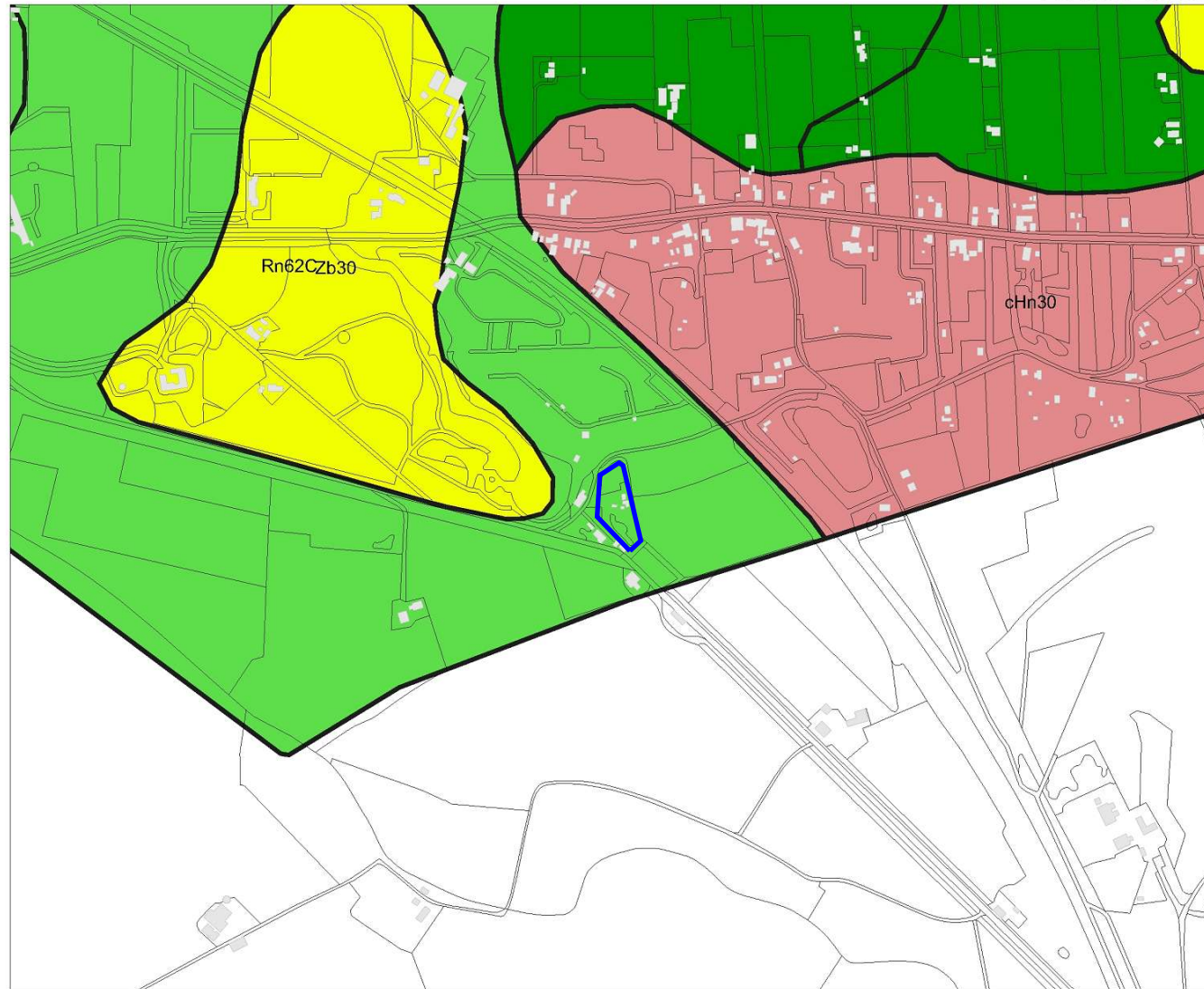

205343 / 434287

Afbeelding 2 Geomorfologische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omlind) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

28-04-2008

207261 / 435853

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- BODEM ((c)Alterra)**
 - Associaties
 - Brikgronden
 - Bebouwing
 - Dijk, bovenlandstrook
 - Dikke eerdgronden
 - Fluviale afz ouder pleistoceen
 - Groeve, gegraven, mijnstort
 - Kalksteenverweringsgronden
 - Oude rivierkleigronden
 - Overige oude kleigronden
 - Ondiepe keileemgronden
 - Leemgronden
 - Zeekleigronden
 - Mariene afz ouder pleistoceen
 - Niet-gerijpte minerale gronden
 - Oude bewoningsplaatsen
 - Rivierkleigronden
 - Kalk lutumarme gronden
 - Veengronden
 - Moerige gronden
 - Water, moeras
 - Podzolgronden
 - Kalkloze zandgronden
 - Kalkhoudende zandgronden

0 100 m

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

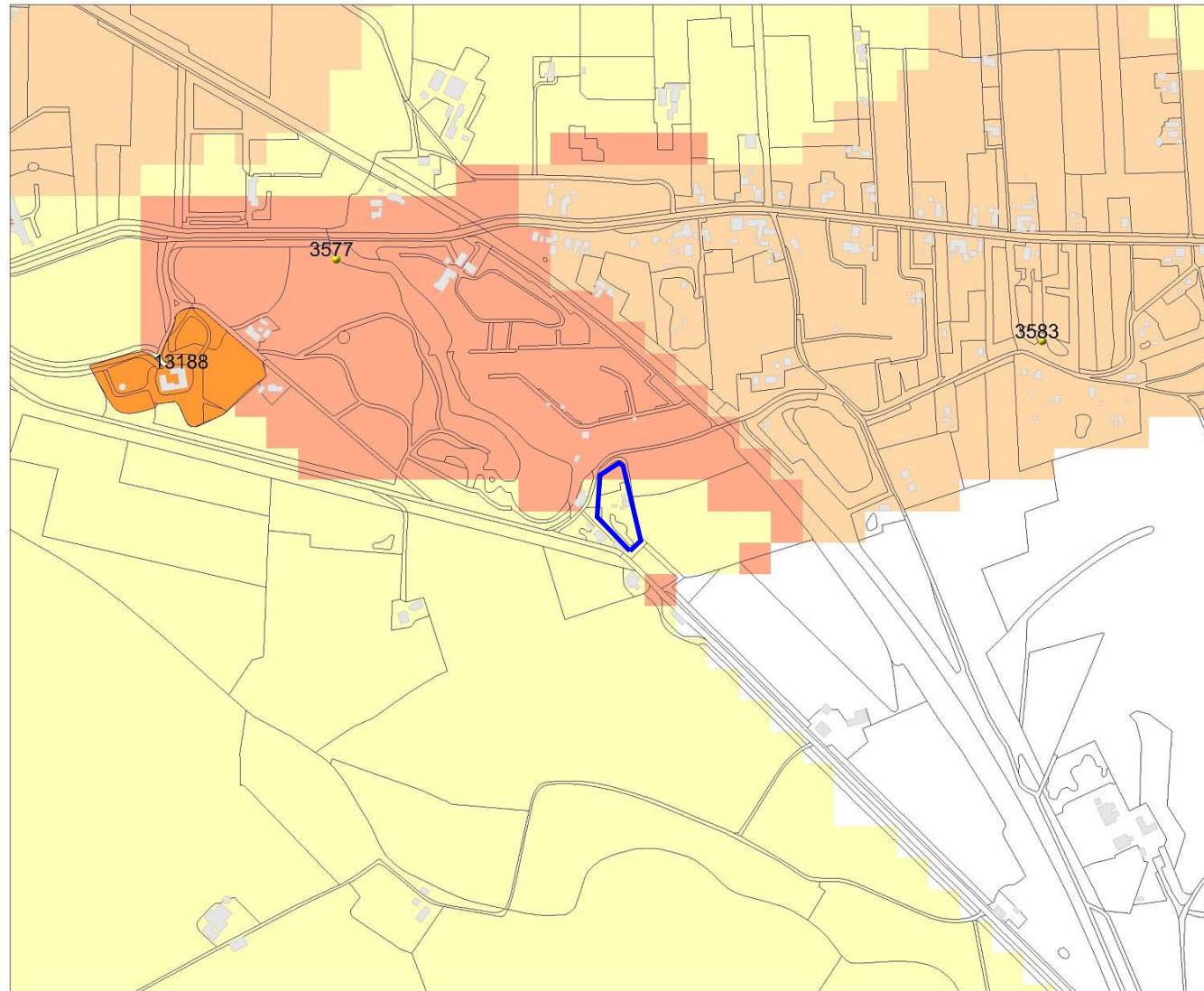

205343 / 434287

Afbeelding 3 Bodemkaart van de onderzoekslocatie (blauw omlind) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

28-04-2008

207261 / 435853

Legenda

- WAARNEMINGEN
 - HUIZEN
 - TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN**
- archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
- zeer lage trefkans
 - lage trefkans
 - middelhoge trefkans
 - hoge trefkans
 - lage trefkans (water)
 - middelhoge trefkans (water)
 - hoge trefkans (water)
 - water
 - niet gekarteerd

0 100 m

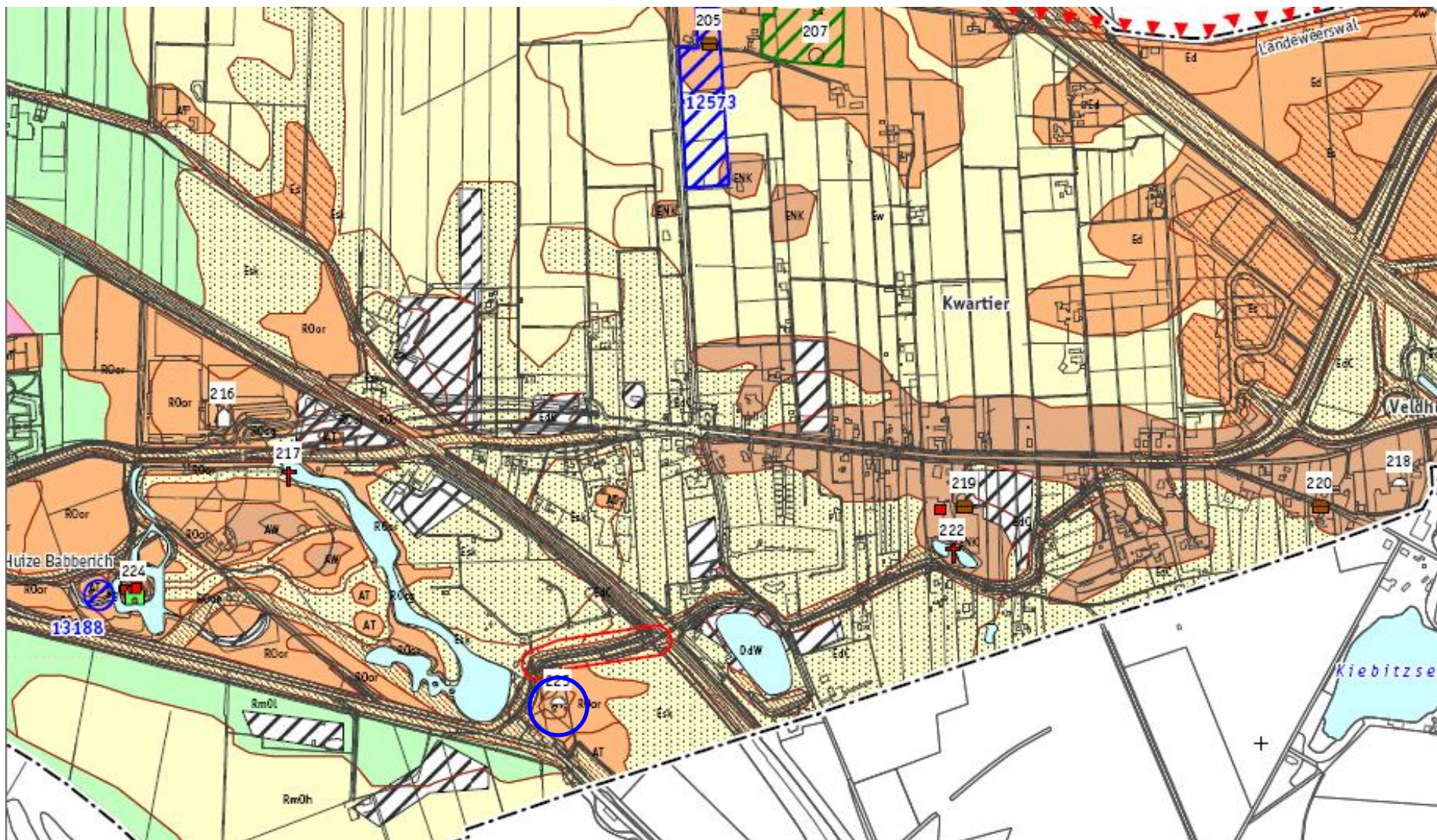
Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

205343 / 434287

Afbeelding 4 Archeologische waarden op de onderzoekslocatie (blauw omlind) en in de omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II

Afbeelding 5 Concept Beleidsadvieskaart van de gemeente Zevenaar. De onderzoekslocatie is blauw omcirkeld. Bron: Gemeente Zevenaar

archeologische vindplaatsen

categorie

- basiskamp/nederzetting
- grafveld, gemengd
- havezathe/ridderhofstad
- huisplaats
- nederzetting, onbepaald
- opgehoopte woon- of vluchtplaats/terry/waarde
- mogelijk opgehoogde woon- of vluchtplaats
- stad
- kasteel
- lagerplaats
- wal/omwalling
- kerk
- klooster(complex)
- landbouw
- molen
- nijverheid (steenbakkerij, smelterij)
- scheepvaart
- onbekend
- onbekend/losse vondst
- RAAP-catalogusnummer

- afgegraven
- gekeerde grond
- opgehoogd

archeologische beginperiode

- Paleolithicum
- Mesolithicum
- Neolithicum
- Bronstijd
- IJzertijd
- Romijnse tijd
- Vroege Middeleeuwen
- Late Middeleeuwen
- Nieuwe tijd
- Onbekend

Concept beleidsadvieskaart

- Geen
- Afhankelijk van bodemverstoring diepte en diepteligging meandergordelafzettingen.
- Afhankelijk van onderliggende verwachtingszone. Dijken mogelijk van cultuurhistorische waarde.

- RH1 komafzettingen met intact laatglaciaal terraslandchap binnen 1-2 m -Mv
- RKp komafzettingen op laat-pleistociale terrasafzettingen
- R=H kronkelwaardafzettingen van de stroomgordel van Herwen
- R=Mb hooggelegen kronkelwaard (meandergordelafzettingen van Meinerswijk)
- R=Me laaggelegen kronkelwaard (meandergordelafzettingen van Meinersdijk)
- R=Oh hooggelegen buitendijkse kronkelwaard (stroomgordel van de Oude-Rijn Pannerden)
- R=Ol laaggelegen buitendijkse kronkelwaard (stroomgordel van de Oude-Rijn Pannerden)
- R=V kronkelwaardafzettingen van de Gelderse IJssel
- R0 oeverwalafzettingen (sterk siltige en zandige klei) < 50 cm dik op komklei
- R0cs crevasse-geul opgevuld met zand, klei en/of veen
- R0cz zandige oever- en crevasse-afzettingen > 100 cm dik
- R0g kronkelwaardgeul
- R0gd delvormige laagte opgevuld met (zwak siltige) klei en/of veen en/of zand
- R0h oeverwalafzettingen (ca. > 50 cm dik) van de stroomgordel van Herwen
- R0m oeverwalafzettingen (ca. > 50 cm dik) van de stroomgordel van Meinersdijk
- R0or oeverwalafzettingen (ca. > 100 cm dik)
- R0y oeverwalafzettingen (ca. > 50 cm dik) van de Gelderse IJssel op rivier- en beekafzettingen
- Rul lage uiterwaard
- Uits strang
- hut historische bewoningskern
- lw landweer

Concept beleidsadvieskaart

Gemeente Zevenaar, een archeologische beleidsadvieskaart

Archeologische beleidsadvieskaart
RAAP-rapport 1274, kaartblz. 2a, schaal 1:10.000

Legenda

verwachte dichtheid aan archeologische resten

- hoge verwachting
- middenmatige verwachting
- lage verwachting

toevoegingen

- hope verwachting. Deels met oud bouwlanddek (>50 cm: hoge onkeerdgronden en/of diep bewerkte oude woongrond)
- mat (deels ingedrongen) klei&k
- associatie van stufzand- en dekzandruggen
- Indicatie mate van bodemverstoring**
- afgegraven
- gekeerde grond
- opgehoogd

terreinen met een archeologische status (AMK-terreinen)

- terrein van archeologische betekenis
- terrein van archeologische waarde
- terrein van hoge archeologische waarde
- terrein van zeer hoge archeologische waarde

- 12845 monumentnummer
- overig**
- locatie met gebouw monument
- gemeentegrens
- water
- reeds onderzochte percelen
- 3022 nummer onderzoeksmeting
- landweer(wal)
- oorspronkelijk deel middeleeuwse dijk

Concept beleidsadvieskaart

AMZ-adviezen

Streven naar behoud in huidige staat (streven naar extensieve vormen van grondgebruik). Bodemingrepen dieper dan de bouwvoor vermijden. Bij planvorming en voorafgaand aan de vergunningverlening vroegtijdig archeologisch onderzoek vereist (inventariserend archeologisch onderzoek - IVO) en streven naar inpassing van terreinen met een archeologische status (AMK-terreinen).

Streven naar behoud in huidige staat (streven naar extensieve vormen van grondgebruik). Bodemingrepen dieper dan de bouwvoor vermijden. Bij planvorming en voorafgaand aan de vergunningverlening vroegtijdig archeologisch bureauonderzoek vereist. Afhankelijk van de uitkomsten van het archeologisch bureauonderzoek en het gemeentelijk selectiebesluit wordt al dan niet een karterend veldonderzoek vereist. Er wordt gestreefd naar inpassing van terreinen met een archeologische status. Bij selectiekeuze en planvorming voorkeur geven aan gebieden met een middenmatige verwachte dichtheid boven gebieden met een hoge verwachte dichtheid.

Streven naar behoud in huidige staat niet vereist. Voor deze zone geldt geen onderzoeksverplichting. Dit geldt evenwel niet voor terreinen binnen, of direct aangrenzend aan, terreinen met een archeologische status (AMK-terreinen) of locaties waar in het verleden archeologische resten zijn aangetroffen.

Ideem als voor zones met een hoge verwachting. Afhankelijk van onderliggende verwachtingszone. Archeologische resten afgedekt door oud bouwlanddek en daarom waarschijnlijk goed geconserveerd.

Afhankelijk van onderliggende verwachtingszone. Archeologische resten afgedekt door een klei&k en daarom mogelijk goed geconserveerd.

Archeologische resten mogelijk overdekt door stufzand en daarom goed geconserveerd.

- Geen
- Afhankelijk van bodemverstoring diepte en diepteligging meandergordelafzettingen.
- Afhankelijk van onderliggende verwachtingszone. Dijken mogelijk van cultuurhistorische waarde.

Streven naar duurzaam behoud. Voorafgaand aan planvorming archeologisch onderzoek vereist (waardering).

Streven naar duurzaam behoud. Voorafgaand aan planvorming archeologisch onderzoek vereist (waardering).

Streven naar duurzaam behoud. Voorafgaand aan planvorming archeologisch onderzoek vereist (waardering).

Streven naar duurzaam behoud. Voorafgaand aan planvorming is besluitname door het bevoegd gezag (Rijk/ROB) wettelijk vereist (waardering).

Concept beleidsadvieskaart

De middeleeuwse kern van de huidige dijk is van cultuurhistorische waarde. Streven naar duurzaam behoud.

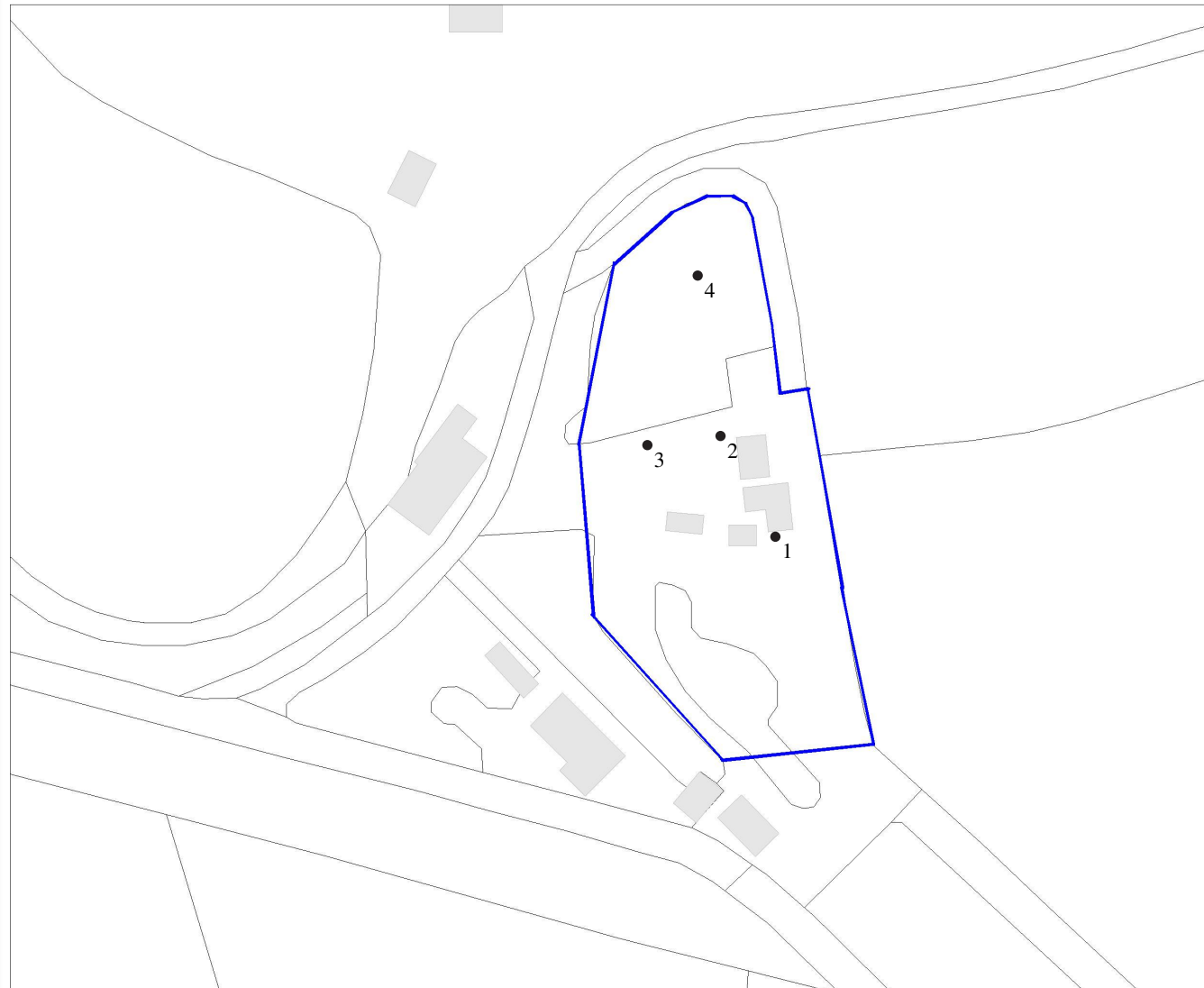
Afbeelding 6 Legenda's concept Beleidsadvieskaart van de gemeente Zevenaar. De onderzoekslocatie is blauw omcirkeld. Bron: Gemeente Zevenaar

Afbeelding 7 De onderzoekslocatie (blauw omlijnd) op de kadastrale kaart uit 1832.
Bron: www.dewoonomgeving.nl

28-04-2008

206418 / 435171

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((e)TDN)
- Boring

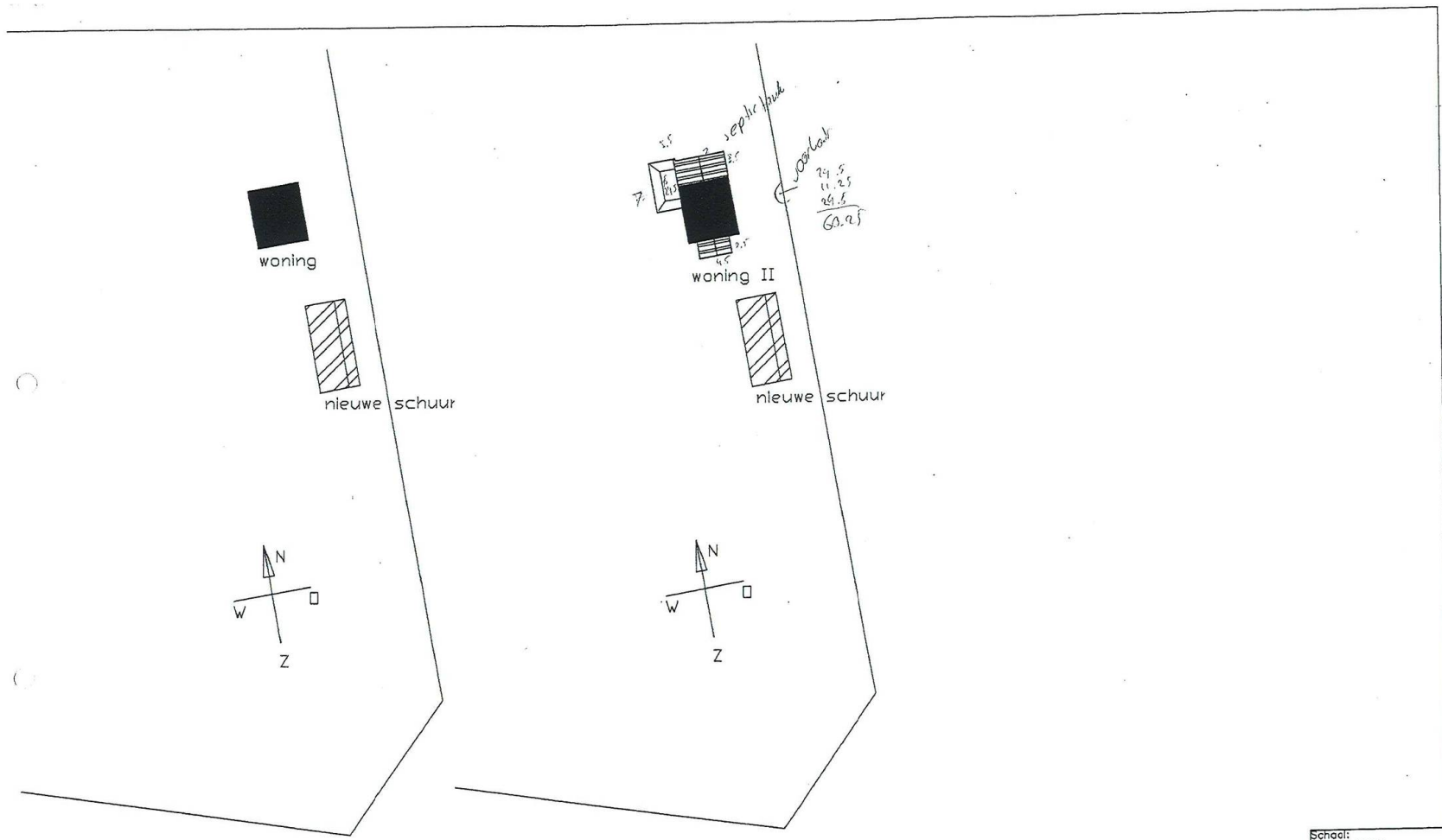
Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

206154 / 434956

Afbeelding 8 Locatie van de boorpunten op de onderzoekslocatie (blauw omlijnd). Kaart: W.J.F Thijs.

BESTAANDE SITUATIE

KADESTRALE GEMEENTE: OUD-ZEVENAAR
 SECTIE: D
 PERCEEL: 1903
 KWARTIERSEDIJK 2
 6909 DJ BABBERICH

NIEUWE SITUATIE

Maatvoering in het werk te controleren!

Schaal:	1:500
GEN. ZAK.	04-01-08 2
	01-02-08 4
Tekeningnummer:	001
Datum:	30-05-2007
Getekend:	CL

Project:	VERNIEUWEN EN VERGROTEN WONING II
Onderdeel:	situatie
Opdrachtgever:	De heer H.J. Vleeming

Afbeelding 9 Toekomstige situatie. Bron: Econsultancy B.V .

Bijlage 1 Boorstaten

Locatiebepaling	geschat, detailkaart 1:1000
Referentievlak	Nieuw Amsterdams Peil
Maaiveldhoogtebepaling	geschat, actueel hoogtebestand
Nauwkeurigheid maaiveldhoogte	50 cm

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)	s2	matig siltig
V veen	s3	sterk siltig
Z zand		
		grind (onderdeel van lithologie)
bijmengsel (onderdeel lithologie)	g1	zwak grindig
k3 sterk kleilig		
km mineraalarm		
s1 zwak siltig		

boring 1 RD-X: 206.322. RD-Y: 435.055. Maaiveld: 12,30. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
35 Zs1	donker bruin	geleidelijk	Archeologische indicatoren: baksteen, spoor.
70 Zs1	bruingeel	geleidelijk	
100 Zs1	geelgrijs	scherp	
120 Zs1	witgrijs	beëindigd	Zandmediaanklasse: matig grof.

boring 2 RD-X: 206.310. RD-Y: 435.077. Maaiveld: 12,80. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
60 Zs2	donker bruin	scherp	Bodemkundige interpretaties: opgebrachte grond. Opmerkingen: rommelig.
90 Zs1	donker zwartbruin	geleidelijk	Opmerkingen: oud oppervlak.
120 Zs2	bruingrijs	geleidelijk	
140 Zs1	licht grijs	scherp	
160 Zs1	grijs	scherp	Zandmediaanklasse: matig grof.
170 Vk3	bruin	geleidelijk	
200 Zs1	grijs	beëindigd	Zandmediaanklasse: matig fijn.

boring 3 RD-X: 206.294. RD-Y: 435.075. Maaiveld: 12,30. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
40 Zs2	donker bruin	geleidelijk	
65 Zs3	licht bruingrijs	geleidelijk	Opmerkingen: Baksteen in de top.
90 Zs1	grijs	scherp	Zandmediaanklasse: matig grof.
115 Vkm	bruin	geleidelijk	
160 Zs1g1	grijs	beëindigd	Zandmediaanklasse: matig fijn.

boring 4 RD-X: 206.305. RD-Y: 435.112. Maaiveld: 12,30. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
10 Vkm	bruin	scherp	Opmerkingen: Strooisellaag.
50 Zs1	geelgrijs	scherp	
95 Zs1	grijs	scherp	Zandmediaanklasse: matig grof. Sublagen: leemlagen.
110 Vkm	bruin	geleidelijk	
180 Zs1	grijs	beëindigd	Zandmediaanklasse: matig fijn.
